

Rónay György: Szentek — írók — irányok. Budapest, Szent István Társulat, 1970. 274 o.

Karácsony előtt jelent meg Rónay György új tanulmánykötete. Az elmúlt húsz év során írt cikkeiből, esszéiből állította össze. Több cikket már a Vigiliában olvashattunk; egyesek más magyar francia folyóiratban jelentek meg, végül párat most közül először (ilyen pl. a „Babits hite” c. esszé, vagy az a tanulmánya, amelyet a Vatikáni Rádióban olvasott fel 3 adásban 1968 nyarán: „Keresztény szellem és életérzés a mai magyar irodalomban”).

Az első rész három szent: Szalézi Sz. Ferenc, Páli Sz. Vince és Marillac Sz. Lujza alakját rajzolja meg. Különös figyelmet érdemel az első tanulmány, amely 1950-ben a Vigiliában jelent meg. Rónay — mint konferenciáiban előszeretettel Sík Sándor is — az első modern szent, Szalézi Sz. Ferenc „józan humanizmusán” át mutatja be azt a lelkiiséget, amely a mai kor világi keresztényeinek lelkiisége lehet. A „Flotea” szerzője missziót teljesített, egyre sürgetőbb igényt elégített ki, hangsúlyozza Rónay. „Isten akarataának szeretetből fakadó szolgálat állapotai kötelességeink kényszerítő mentes teljesítése útján: ez az életszentség szaléziánus iskolája, ez az a „közös”, „kis” út, amelyen háromszáz esztendővel Lisieux-i Szent Teréz előtt elsőnek Szalézi Szent Ferenc indította el a lelkeket. Ő maga is idegenkedett, és másokat is óvott a különlegestől, a rendkívülitől. Útmutatásaiban, tanácsaiban, leveleiben minduntalan fölbukkan, mint egyik vezérelve, a kis dolgok jelentőségének hangsúlyozása, a kicsinyben való hűség követelménye, a „kis út” dicsérete” (16. o.).

A könyv második részében nagy rokonszenvvel ír Rónay Chestertonról, a „boldog ember”-ről. Ez a konvertita is, miként a XVI.-XVII. sz. humanista szentje, derűs életszemléletével lett népszerű igen sokak szemében. „Mélységes érzéke volt — írja róla Rónay — a dolgok és személyek saját „minéműsége” iránt; és nemcsak érzéke volt iránta, hanem tisztelte is. A léte, a létezés egy bizonyos sajátos, fölcserélhetetlen és pótolhatatlan egyedi formáját tisztelte benne. Mielőtt valóban az lett volna, sőt mielőtt egyáltalán tudta volna, hogy mi az, saját fejlődésében már to-mista volt; kezdettől fogva predestinálva volt arra, hogy egyszer majd találkozzék Szent Tamással. Optimizmusának ez a tomista értelemben vett realizmus a forrása. Gyűlölte a pesszimizmust, akkor, amikor a pesszimizmus divat és a felsőbbrendűség ismérve volt.” (84. o.)

Rónay György — úgy látszik — vérmérsékleténél fogva mintegy „rá van hangolva” a derűlátó szentekre, írókra, gondolkodókra. Nem véletlen, hogy a kötetben még találunk egy-egy szép tanulmányt Paul Claudelről és Sík Sándorról, és három esszé is foglalkozik Teilhard de Chardin-nel. Igaz, Rónay nem valamiféle naív optimizmusért lelkesedik. Teilhard történelemszemléletéről írva pl. kiemelte, hogy a tudós jezsuita általánosított evolucionizmusa nem ad kellő súlyt a Rossznak mint történelmi és társadalmi tényezőnek (211. o.). Rónay — véleményünk szerint — kissé igazságtalan Teilhard-ral szemben. Teilhard érdeklődése és írásainak műfaja magyarázza azt, hogy a sajátos szociális problémát nem tárgyalta elég mélyrehatóan. (Bár „perszonalista világának” felvázolásakor igenis rámutat a Rossz társadalmi gyökereire és fejlődést visszahúzó szerepére.)

Rónay György szép tanulmánykötete ablakot nyit a magyar olvasóközönségnek, párbeszédre, esetleg ellentmondásra készítet, — mindenesetre elgondolkozhat hívőt és nemhívőt; mindannyiunkat arra serkent, hogy tisztázzuk világnézetünket és vegyük ki részünket a közös nagy emberi erőfeszítésből. A Magyarországon élő keresztényeket külön is figyelmezteti a Párizsban elhangzott konferencia leközlésével, hogy sajátos helyzetükben „Istent kell képviselniük”, s elvont érvek helyett nekik maguknak kell érveknél — élő tanúságtevőknek lenniük az élő Isten mellett.

Szabó Ferenc